

Gerard Kramer

Wie is de draak in het boek Openbaring?

Woordstudie

-

Het Griekse woord *drakoon* komt in het Nieuwe Testament alleen voor in het boek Openbaring. Het wordt doorgaans vertaald met 'draak'. De vroege Grieken brachten het in verband met het werkwoord *derkomai*, dat 'zien' betekent. Het woord komt al bij Homerus (9^e eeuw v. Chr.) voor, en betekent dan al 'slang'. Daarnaast heeft het de betekenis van '(zee)monster'. Dit soort draken – altijd wilde gevaarlijke wezens, soms machtige regeerders, vaak ook nog eens begiftigd met zienerskracht of toverkracht – speelde een grote rol in de mythologie van de Perzen, de Babyloniërs, de Assyriërs, de Egyptenaren en de Grieken. De rol van de draak is in de heidense mythologische verhalen eigenlijk steeds dezelfde: het is de kracht van de chaos, die zich tegenover de goden of de Oppergod verzet aan het begin of aan het eind van de tijden, of op beide momenten. Ook in de Septuaginta, de Griekse vertaling van het Oude Testament komt het woord voor, zowel letterlijk om slangen aan te duiden, alsook in symbolische zin. Zo wordt in Ezechiël 29:3 de koning van Egypte 'een machtig monster' (= *drakoon*) genoemd.

Een mythe in het boek Openbaring?

Er zijn theologen die zonder blikken of blozen verklaren dat de apostel Johannes in het boek Openbaring de draak heeft ontleend aan de heidense mythologie. Zover kunnen alleen mensen komen, die 'wandelen in de vruchteloosheid van

hun denken, verduisterd in hun verstand, vreemd aan het leven van God, wegens de onwetendheid die in hen is, wegens de verharding van hun hart' (Ef. 4:18). Soms *lijken* mededelingen in het boek Openbaring over de draak wel op bijzonderheden in bepaalde mythen. Als bijv. in Openbaring 12:15 staat: 'En de slang wierp achter de vrouw water uit zijn mond als een rivier', dan komt dat overeen met elementen uit Babylonische mythen. De waarheid is natuurlijk alleen te vinden in het Woord van God. Als er van die waarheid verspreide herinneringen her en der in de mythen opduiken, is dat altijd een verwrongen beeld van een werkelijkheid, die alleen in het Woord van God correct beschreven staat; en natuurlijk nooit omgekeerd. Daarbij valt te denken aan de schriftplaatsen, die de val van de satan beschrijven (Jes. 14:12-15; Ezech. 28:12b-19), en de destructieve activiteiten van de samen met hem gevallen demonen (Gen. 6:1-4; 2 Petr. 2:4; Judas:6). Herinneringen aan deze duistere gebeurtenissen zijn in veel mythen zwaar vervormd terug te vinden, zoals seksueel verkeer van goden met mensen, het ontstaan van reuzen en de strijd tussen reuzen en goden.

Wie is de draak?

Het boek Openbaring is, zoals gezegd, het enige nieuwtestamentische boek waar het woord *drakoon* voorkomt, altijd in het enkelvoud. Wie ermee bedoeld wordt, is glashelder. In Openbaring 12:3 is sprake van een 'grote, vuurrode draak met zeven koppen en tien horens en op zijn koppen zeven diademen'. Even verderop, in vers 9, wordt zijn identiteit glashelder vastgesteld: 'En de grote draak werd neergeworpen, de oude slang, die genoemd wordt duivel en de satan, die het hele aardrijk misleidt' (vgl. 20:2). Hij wordt 'de oude slang' genoemd, niet zozeer omdat hij al zolang bestaat en dus als bejaard zou kunnen worden beschouwd, maar hij is 'oud' (Gr. *archaios*) in de zin dat hij 'van vroeger', 'uit de begintijd' is – het is de slang uit het paradijs.

Daarnaast wordt hij 'duivel' genoemd (Gr. *diabolos*), wat 'belasteraar', 'valse beschuldiger' (zie vers 10) betekent, en ook 'de satan', het Hebreeuwse woord voor 'tegenstander'. Het is opmerkelijk dat we in Openbaring 13:1 bij het beest uit de zee – het toekomstige hoofd van het herstelde Romeinse rijk, de komende Europese dictator – deels dezelfde kenmerken aantreffen: 'En ik zag uit de zee een beest opstijgen dat tien horens en zeven koppen had'. Hij krijgt zijn macht immers van de draak, dus van de satan zelf. In Openbaring 13:2 staat namelijk: 'En de draak gaf hem zijn macht en zijn troon en groot gezag'. Ook het tweede beest, de antichrist (= de valse profeet), zal onder invloed van de draak staan (13:11).

Het dossier compleet

Volledigheidshalve noem ik hier de nog niet genoemde plaatsen waar sprake is van de draak, zodat we het dossier compleet hebben. Het betreft Openbaring 12:4,7,13,16,17; 13:4; 16:13; 20:2-3, 7-10. Zijn einde is de poel van vuur.

Oude Sporen 2014

